

PM 2016:114 RVIII (Dnr 152-644/2016)

Boendeplan 2017 med utblick mot 2040

Rapport från äldre- och omsorgsnämnden avseende vård- och omsorgsboende

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Äldre- och omsorgsnämndens rapport ”Boendeplan 2017 med utblick mot 2040” avseende vård- och omsorgsboende godkänns med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Clara Lindblom anför följande.

Ärendet

Under perioden 2016 till 2040 väntas antalet boende i vård- och omsorgsboende öka från 5 630 till 7 850. Stadens behov av platser på vård- och omsorgsboende är tillgodosett till och med år 2024 för att därefter öka kraftigt. För att uppfylla målet om att 60 procent av platserna ska drivas med kommunalt huvudmannaskap krävs att staden till och med år 2040 tillskapar cirka 16 nya vård- och omsorgsboenden. Planprocessen för nyproduktion tar minst sju år varför staden redan nu behöver planera för nybyggnation av vård- och omsorgsboenden.

För att säkerställa att behovet av äldreboenden tillgodoses på längre sikt ska en stadsövergripande åtgärdsplan för åren 2020-2040 tas fram, där markplanering, stadsplanering och äldreboendeplanering samordnas. Arbetet ska ske i nära samverkan med berörda regioner, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa).

Beredning

Ärendet har initierats av äldre- och omsorgsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att ”Boendeplan 2017 med utblick mot 2040” på ett bra sätt beskriver inriktning och förutsättningarna för att staden på sikt ska klara behovet av vård- och omsorgsboende för äldre.

Mina synpunkter

Den demografiska utvecklingen i staden är en stor politisk utmaning, inte minst när det gäller framtida boende för äldre. Vi måste redan nu ta ansvar för den äldre befolkning som kommer leva i vår stad om 20 och 30 år. Boendeplan 2017 med utblick mot 2040 innehåller en beskrivning av stadens förutsättningar att på sikt klara behovet av vård- och omsorgsboende för äldre. Den innefattar en omfattande

utbyggnad i form av helt nya boenden. Redan under perioden 2024-2040 kommer det att finnas ett behov av cirka 16 nya vård- och omsorgsboenden med kommunalt huvudmannaskap i staden. Som både stadsledningskontoret och äldrenämnden tydligt beskriver måste arbetet med att ta fram dessa boenden påbörjas nu.

För att möta den efterfrågan som kommer att uppstå krävs det samordning och samarbete. Ansvar är en angelägenhet för hela staden och det är viktigt att det finns en balans av äldreboendeplatser mellan stadsdelarna. Jag delar helt äldreförvaltningens åsikt att regionerna måste ha en mycket mer långsiktig planering än vad de har idag på grund av de långa planeringsperioderna som en nybyggnation kräver. Alla stadsdelar måste börja beställa nybyggda och moderna vård- och omsorgsboenden. Det är även ytterst viktigt att stadens samtliga aktörer i planeringsprocessen arbetar fram rutiner för samverkan.

Staden ska även fortsättningsvis ha rådighet över Stockholms boenden för äldre. Jag delar stadsledningskontorets mening att Micasa redan nu ska begära resterande markanvisningar för utbyggnaden ända fram till år 2040 som redovisas i ärendet. De boenden som byggs ska vara moderna, med flexibla planlösningar och planerade på ett sätt som är kostnadseffektivt ur ett personalbemanningssperspektiv.

Den pågående utredningen "Äldres boende i Stockholms stad - ÄBO" syftar till att klargöra och definiera funktion, syfte och målgrupper för stadens olika boendeformer för äldre. I uppdraget ligger också att ta fram en ny form av mellanboende. Vi har sett att det under en lång tid har funnits ett behov av ett icke-biståndsbedömt boende med en viss service och grundbemanning till en rimlig kostnad för de äldre. Målsättningen med den nya boendeformen är att minska otryggheten som många äldre känner samt bryta isolering och ensamhet.

Jag ser positivt på att kommande års äldreboendeplanering, mot bakgrund av resultatet av ÄBO-utredningen, i ökad omfattning kan komma att inkludera andra boendeformer än vård- och omsorgsboende. Jag är även positiv till att behov av anpassningar och upprustningar av befintliga boenden inkluderas framöver.

Stadsledningskontoret lyfter upp frågan om att det inte finns några rutiner när nämnderna behöver eller önskar att tomställa platser på äldreboenden. Jag ställer mig bakom förslaget om att en sådan rutin bör tas fram.

I budget 2016 fick kommunstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av stadens organisation och ansvarsfördelning för att säkerställa och tydliggöra stadens äldreboendeplanering samt att ta fram en stadsövergripande åtgärdsplan för åren 2020-2040 för att tillgodose framtida behov av anpassade boenden för äldre. Jag anser att kommunstyrelsen genom denna redovisning har genomfört kommunfullmäktiges budgetuppdrag.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Äldrenämndens rapport "Boendeplan 2017 med utblick mot 2040" avseende vård- och omsorgsboende godkänns med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 2 juni 2016

CLARA LINDBLÖM

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Boendeplan 2017 med utblick mot 2040
3. Behov och tillgång per region
4. Entreprenadavtal vård- och omsorgsboenden
5. Sammanställning över planeradevård- och omsorgsboenden i Stockholms stad
6. Karta över beslutade och planerade vård- och omsorgsboenden

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Joakim Larsson (M) enligt följande.

I rapporten benämns att de flesta stadsdelar rapporterar idag en minskad efterfrågan på äldreboendeplatser, men att innerstaden utgör ett undantag. Framöver väntas dock efterfrågan att öka över hela staden. Det är därför viktigt att vid planeringen av framtida boendeplatser ta hänsyn till de äldres önskemål och planera för ett utökat antal platser i innerstaden. Staden måste även möta de äldres behov, exempelvis är det idag brist på profilboenden med äldrepsykiatrisk inriktning, men det saknas även till stor del profilboende för yngre personer med demenssjukdom. Likaså är behovet av boende för äldre hemlösa stort.

Planeringen av vård- och omsorgsboende påverkas av tillgången på fristående LOV-platser. Vi ifrågasätter målsättningen att staden ska svara för cirka 60 procent av platserna. Vi inser att utbyggnaden kan komma att kräva att platser driftas såväl av staden som av fristående utförare, men ser inget egenvärde i att sätta upp en målsättning för en specifik andel av platserna i kommunal regi. Det finns inget självändamål att staden ska tillhandahålla egna boendeplatser om det finns ett tillräckligt stort utbud från fristående aktörer.

I planeringen måste också hänsyn tas till att fler äldre som så önskar ska få flytta in till ett anpassat boende. Trots generösare riktlinjer och ökade anslag får fortfarande väldigt många äldre avslag på sina ansökningar om plats på ett särskilt boende, det ser vi ytterst allvarligt på. Äldre över 85 år och som önskar plats på ett äldreboende ska få den möjligheten, antingen genom ett biståndsbedömt boende eller på ett trygghetsboende.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin och Johanna Sjö (alla M) med hänvisning till Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av Lotta Edholm (L) enligt följande.

Behovet av nya vård- och omsorgsboenden och andra former av äldreboenden inför framtiden är stort, liksom behovet av investeringar i befintliga lokaler. Det åvilar den styrande majoriteten ett mycket stort ansvar att hushålla med stadens resurser för att ha råd med de omfattande investeringar som krävs.

Rätt hanterat kan det investeringsbehov som föreligger bli början på en förändring som ökar möjligheterna till trygghet för Stockholms äldre. För oss liberaler är det tydligt att kvarboendenormen måste brytas och att äldre måste få större möjligheter att komma till ett bra boende. Kvarboende ska vara en rättighet och en möjlighet, aldrig ett tvång. Stadens konkreta äldreboendeplanering omfattar i huvudsak vård- och omsorgsboenden.

Vi menar att hela boendekedjan måste omfattas, framför allt servicehusen. Vård- och omsorgsboenden är i dagsläget en boendeform som allt mer används i livets slutskede. Det

krävs en planering som gör det möjligt att förutse och därmed skapa så många platser som krävs för att erbjuda bra alternativ även innan man blir så försvagad att man behöver heldygnssorg.

Det är viktigt att värna servicehusen inför framtiden. Liberalerna menar att alla över 85 år som så vill bör få komma till servicehus. Forskning har visat på tydliga positiva effekter av att få komma till servicehus. Det är oklart om samma effekter kommer att visa sig av de tilltänkta mellanboendena, eftersom boendeformen än så länge inte är definierad. Vi ser en stor risk i att mellanboendena tas till intäkt för att lägga ner servicehusen och ersätta dem med en boendeform som både i servicenivå och i antalet platser inte når upp till det som krävs.

Behovet av en planering för hela boendekedjan gäller även korttidsboenden, som inte ingår i Swecos prognoser. Det växande antalet äldre kommer rimligen att leda till en ökad efterfrågan även på dessa platser, vilket staden måste ha beredskap för.

Boendeplaneringen sker utifrån de riktlinjer och politiska beslut som gäller. Vi noterar att ingen förändring verkar ha skett med anledning av den förändring av riktlinjerna som började gälla 1 juli 2015, och som fastslår att oro och ensamhet ska ges större tonvikt vid bedömning av rätten till särskilt boende. Det är viktigt att detta beslut får genomslag.

Verkligheten i Stockholm idag är att mycket gamla människor, som skulle behöva flytta till ett annat boende, i vissa fall tvingas bo kvar hemma. Skulle deras möjligheter att få flytta öka så kommer behovet av investeringar i nya boenden vara större än vad boendeplanen anger. Även flyktingsituationen kan leda till ett ökat behov av boendeplatser, eftersom äldre med bakgrund i krigsdrabbade och fattiga länder har andra behov och kan förväntas få en sjukligare ålderdom. Det är viktigt att även denna faktor tas med i planeringen.

Vi vill varna för de svårigheter som kommer att finnas när det gäller att bygga nya boenden i innerstaden och dess närhet. Det finns många olika tänkbara ändamål som konkurrerar om varje given bit mark, och riksintressen, överklaganden och oförutsedda faktorer som omöjliggör eller försenar byggnation. Av alla dessa skäl är det viktigt att påbörja byggandet av nya boenden i god tid, så att det finns ett handlingsutrymme att öka byggtakten om det skulle behövas.

Ersättaryttrande gjordes av Jonas Naddebo (C) och Erik Slottnér (KD) med hänvisning till Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Då befolkningen i åldersgruppen 65 år och äldre ökar kraftigt kommer även efterfrågan på olika former av bostäder för äldre att öka. Under perioden 2016 till 2040 väntas antalet boende i vård- och omsorgsboende öka från 5 630 till 7 850. Stadens behov av platser på vård- och omsorgsboende är tillgodosett till och med år 2024 för att därefter öka kraftigt.

Med de konkreta förslag som presenteras i föreliggande plan har staden till och med år 2024 ett visst överskott av platser på vård- och omsorgsboende. Detta medför att staden har rådrum att ta ställning till hur befintligt bestånd av särskilt boende ska användas och utvecklas. För att uppfylla målet om att 60 procent av platserna ska drivas med kommunalt huvudmannaskap krävs att staden till och med 2040 tillskapar cirka 16 nya vård- och omsorgsboenden. Planprocessen för nyproduktion tar minst sju år varför staden redan nu behöver planera för nybyggnation av vård- och omsorgsboenden.

För att säkerställa att behovet av äldreboende tillgodoses på längre sikt ska en stadsövergripande åtgärdsplan för åren 2020-2040 tas fram, där markplanering, stadsplanering och äldreboendeplanering samordnas. Styrgruppen för äldreboendeplaneringen leder arbetet och den arbetsgrupp som operativt driver arbetet med äldreboendeplanen ges i uppdrag att under året återkomma med mer konkreta förslag hur denna utbyggnad kan verkställas. Arbetet ska ske i nära samverkan med berörda regioner, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och Micasa Fastigheter AB. Roller, ansvar och beslutsgång för den planerade utbyggnaden kommer att utformas. Förslagen arbetas därefter successivt in i kommande års äldreboendeplanering.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 mars 2016 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande med förslag till boendeplan för 2017 med utblick mot 2040 och överlämna det till kommunstyrelsen för beslut.

Särskilt uttalande gjordes av Sofia Modigh (KD) och Dennis Wedin (M) m.fl. med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Ann-Katrin Åslund (L), *bilaga 1*:

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 februari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen har tillsammans med stadsdelsförvaltningarna, stadsledningskontoret och Micasa analyserat behovet av nödvändiga åtgärder för att möta den kommande efterfrågan av platser på vård- och omsorgsboende. För staden som helhet råder balans mellan behov och efterfrågan på vård- och omsorgsboende fram till år 2024. Därefter ökar behovet kraftigt. Regionala skillnader finns redan idag där Västerort har ett relativt kraftigt

underskott på platser.

Äldreförvaltningen gör bedömningen att samverkan mellan stadsdelarna inom regionerna behöver förstärkas för att bättre balansera tillgång och efterfrågan. Inför kommande års boendeplanering behöver regionerna ha en längre planeringshorisont då behoven generellt ökar kraftigt. Med tanke på den långa planeringsperioden innan en nybyggnation kan starta är det angeläget att markanvisningar söks.

Äldreförvaltningen ser mycket positivt på den planerade ”piloten” med mellanboende i Farsta, Edö. Många äldre uppger att de upplever en otrygghet i sin vanliga bostad och gärna vill bo på servicehus där närhet till personal finns. De behöver inte alltid det särskilda boendets resurser däremot ett boende med möjligheter till aktiviteter och social samvaro.

Beträffande de särskilda boendeformerna profilboende, korttidsplatser, intressentboenden samt platser för vård i livets slut, färdigmöblerade platser och platser för svårt sjuka äldre kommer äldreförvaltningen att under 2016 utreda behov och utveckling av dessa tillsammans med stadsdelsförvaltningarna.

Beredning

Ärendet har initierats av äldrenämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 maj 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Äldrenämndens förslag till Boendeplanering 2017 med utblick mot 2040 beskriver på ett bra sätt inriktning och förutsättningarna för att staden på sikt ska klara behovet av vård- och omsorgsboende för äldre. Kontoret föreslår att kommunstyrelsen avseende vård- och omsorgsboende godkänner äldrenämndens ”Boendeplanering 2017 med utblick mot 2040” med synpunkter enligt nedan.

Av underlaget framgår att kommunstyrelsen i samråd med berörda nämnder och Micasa AB ska ta fram en stadsövergripande åtgärdsplan för åren 2020-2040 för att tillgodose framtida behov av anpassade boenden för äldre. Som ett led i detta har arbetsgruppen för äldreboendeplaneringen mer i detalj granskat det behov av utbyggnad fram till 2040 som schematiskt i äldrenämndens plan motsvarar 16 nya boenden om vardera 90 platser.

Kontoret uppfattar ett nytt vård- och omsorgsboende normalt bör variera mellan 54 och 90 platser för att klara en rationell drift och samtidigt erhålla en rimlig skala vad gäller storleken. Utformningen bör vara minst två boendeenheter om vardera 9 lägenheter i fil vilket innebär 18 lägenheter per våningsplan. Ett genomsnittligt nytt boende kan enligt kontoret beräknas till 72 platser. Omräknat betyder detta att stadens utbyggnadsbehov motsvarar 21 nya vård- och omsorgsboenden fram till 2040. Denna utbyggnadsvolym avser stadens andel om 60 procent av det totala prognosticerade behovet och är utöver de redan beslutade eller förslagna förändringarna om 7 nya boenden som konkret redovisas i planen.

Arbetsgruppens granskning inkluderar dels vilka vård- och omsorgsboenderesurser som respektive stadsdelsnämnd disponerar och dels hur prognosen fram till 2040 ser ut på stadsdelsnämnds nivå. Utifrån detta underlag, och med en inriktning att i möjligaste mån fördela utbyggnaden jämt över staden, så har utbyggnadsbehovet preciserats tidsmässigt och geografiskt. Resultatet framgår av bilaga 1 samt grafiskt på karta bilaga 2. Även de 7 projekt som konkret redovisas i planen som redan beslutade och/eller markanvisning har redan begärts ingår. Dessa 7 projekt, motsvarande en investeringsutgift om drygt 1 miljard kronor, är utöver utbyggnadsbehovet om 21 nya vård- och omsorgsboenden fram till 2040 som redovisas i planen. Totalt omfattar planeringen och behovet cirka 28 nya äldreboenden fram

till 2040 till en uppskattad investeringsutgift om drygt 4 miljarder kronor.

För att få tillgång till byggrätter för nya äldreboenden är det viktigt med framförhållning. Kontoret anser att Micasa redan nu kan begära resterande markanvisningar för utbyggnaden ända fram till 2040 och enligt den geografiska preciseringen enligt bilaga 1 och 2. Med hänsyn till den prioritering som äldreboendeplanen förordar vid val av lokalisering av nya vård- och omsorgsboenden så kommer sannolikt justeringar att bli aktuella. Om inte lämpliga platser kan identifieras så kan även alternativa lösningar behöva prövas. Exempel kan vara att söka förvärva befintliga fastigheter för ändamålet eller att hyra externt.

Planeringen av vård- och omsorgsboende påverkas av tillgången på privata LOV-platser. Genom den årliga revideringen av äldreboendeplanen finns möjlighet att justera efter de förändringar som sker. Även om ambitionen är att staden ska svara för cirka 60 procent av platserna så kan det lokalt finnas behov att göra avsteg från denna princip beroende på hur utbudet ser ut. I samband med bland annat ansökningar från privata aktörer om markanvisning kommer ibland frågan hur staden ska förhålla sig till dessa. Kontoret anser att styrgruppen i dessa fall bör kunna lämna rekommendationer. Det ankommer därefter på exploateringsnämnden att fatta beslut om till exempel en markanvisning.

I stadens ramavtal med Micasa beskrivs arbetsgången vid ny-, om- och tillbyggnader. En nämnd som önskar åtgärder ska beställa dessa och processen är indelad i olika skeden. Under senare år har stadens äldreboendeprojekt främst gällt anpassningar och ombyggnad av befintliga fastigheter. Den nu aktuella äldreboendeplaneringen är långsiktig och innefattar också en omfattande utbyggnad i form av helt nya boenden vilket ställer särskilda krav på arbetet i tidigt skede.

Micasa kan själv söka markanvisning gällande mark för att kunna pröva att uppföra ett nytt vård- och omsorgsboende. Efter erhållen markanvisning inleder en byggherre normalt ett detaljplanearbete baserat på vad som ska faktiskt ska byggas. Respektive stadsdelsnämnd är beställare av de nya vård- och omsorgsboendena och ska därmed definiera ”produkten” vilket blir styrande för detaljplanearbetet. I detta tidiga skede uppstår riktade projektkostnader för Micasa och berörd nämnd måste foljdriktigt beställa arbetet. Kostnaden kan vanligtvis inarbetas i projektet och betalas så småningom via hyran. Om ett projekt avbryts kan nämnden bli ersättningsansvarig för upparbetad kostnad. Kontoret bedömer dock att Micasa sannolikt kan tillgodogöra sig värdet av nedlagt detaljplanearbete på annat sätt.

Staden har ett riktat bidrag för ny-, om- och tillbyggnad av särskilda boenden för äldre. Medel kan bland annat, i samband med inriktningsbeslut, sökas för förprojektering för att ta fram underlag för ett kommande genomförandebeslut. För utredningar i tidiga skeden, till exempel i samband med ett inledande detaljplanearbete enligt ovan, gäller att nämnderna förväntas klara detta inom ordinarie budget.

Äldreboendeplanen beslutas av kommunstyrelsen. Den är därmed inte formellt bindande för stadsdelsnämnderna som själva beslutar i egna lokalkafrågor. För att säkerställa nödvändig utbyggnad behöver berörda stadsdelsnämnder i god tid (minst 7 år innan färdigställande) och i samarbete med Micasa inleda processen avseende ett specifikt projekt. Kontoret anser att kommunfullmäktige löpande i samband med budget kan ge nämnderna detta uppdrag.

Kommunfullmäktige har i budget 2016 gett kommunstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av stadens organisation och ansvarsfördelning för att säkerställa och tydliggöra stadens äldreboendeplanering. Genom ovanstående redovisning och förslag anser kontoret att organisationen och rollerna har klargjorts. Kontoret anser även att redovisningen ovan svarar mot kommunfullmäktiges uppdrag att kommunstyrelsen ska ta fram en stadsövergripande åtgärdsplan för åren 2020-2040 för att tillgodose framtida behov av anpassade boenden för äldre.

Äldrenämnden förordar att det nya vård- och omsorgsboendet som planeras i Rinkeby bör innehålla 72 platser. Detta till skillnad från region Västerort som i sitt underlag planerat för 54 platser. Kontoret delar äldrenämndens uppfattning. Regionen har ett underskott på platser varför den aktuella byggrätten bör utnyttjas fullt ut. Det kan inte uteslutas att det

finns en risk för tomma platser om inte boendet efterfrågas i tillräcklig omfattning även av personer från andra stadsdelar. Kontoret anser därför att byggnaden bör utformas flexibelt och med nödvändiga funktioner fördelade så att våningsplanen, om vardera 18 platser, kan hyras ut separat till olika utförare. Detta kan möjliggöra olika boendeformer i samma byggnad vilket ökar förutsättningarna för fullt utnyttjande. Tilläggas bör att detta är det första vård- och omsorgsboendet som staden nyproducerar sedan början på 2000-talet. Projektet kan därmed bli stilbildare för efterföljare varför stor vikt måste läggas på utformningen så att den blir optimal och kostnadseffektiv.

Den pågående utredningen ”Äldres boende i Stockholms stad - ÄBO” syftar till att klargöra och definiera funktion, syfte och målgrupper för stadens olika boendeformer för äldre. Kontoret bedömer att kommande års äldreboendeplanering, mot bakgrund av resultatet vad ÄBO-utredningen, i ökad omfattning kan komma att inkludera andra boendeformer än vård- och omsorgsboende.

Flera befintliga äldreboenden är i behov av anpassning/upprustning. I kommande äldreboendeplaner är avsikten att bättre belysa påverkan av sådana åtgärder. Det kan handla om beredskap och lokalresurser för evakueringar och tidsmässig samordning med avtalstider för verksamheter på entreprenad.

En fråga som aktualiserats i samband med äldreboendeplaneringen är att nämnderna ibland av olika skäl ibland behöver eller önskar att tomställa platser. Kontoret konstaterar att staden saknar en rutin för hur beslut om tomställning ska ske. En tomställning påverkar hela staden eftersom dessa boenden är gemensamma resurser. För entreprenaddrivna verksamheter kan även avtalsfrågor behöva beaktas. Kontoret föreslår att frågan om tomställning av platser, i likhet med omstrukturering/avveckling/ ändrad inriktning av lägenheter, ska underställas äldrenämndens referensgrupp för yttrande. Stadsledningskontoret har därefter möjlighet att förorda att beslut om tomställning ska prövas för godkännande av kommunstyrelsens ekonomiutskott.

Reservationer m.m.

Äldrenämnden

Särskilt uttalande gjordes av Sofia Modigh (KD) och Dennis Wedin (M) m.fl. med stöd av ersättaryttrande från Alfred Askeljung (C) enligt följande.

”I rapporten nämns att de flesta stadsdelar rapporterar en minskad efterfråga på äldreboendeplatser, men att innerstaden utgör ett undantag. Det är därför viktigt att man vid planeringen av framtida boendeplatser tar hänsyn till de äldres önskemål och planerar för ett utökat antal platser i innerstaden. Det är viktigt att i sammanhanget uppmuntra de privata byggherrarna att delta i den processen.

Behovet av profilboenden med äldrepsykiatrisk inriktning, men även för yngre personer med demenssjukdom är påtalat stort. Även boende för äldre hemlösa är stort. Behovet i Stockholms stad beräknas uppgå till mellan 50-100 platser för äldre hemlösa med eller utan missbruksproblematik. Likaså behövs boenden med inriktning mot svårt sjuka äldre.

Vi välkomnar äldreförvaltningens planerade utredning tillsammans med stadsdelsförvaltningarna av hur dessa behov kan tillmötesgå.

Det finns en efterfrågan på möblerade vård- och omsorgsboenden. Det skulle underlätta för många svårt sjuka äldre att slippa en betungande flytt, ofta den sista i livet och ofta för en relativt kort tid. Vi välkomnar äldreförvaltningens utredning i den frågan.

I boendeplan 2017 nämns begreppet ”mellanboende”, en boendeform utan biståndsbedömning inom den ordinarie bostadsmarknaden. Det framgår inte av planen om och i så fall vilken som är skillnaden mellan nuvarande begreppet trygghetsboende och kommande begreppet mellanboende. Det är önskvärt att få utförlig information kring detta.

Behovet av en planering för hela boendekedjan gäller även korttidsboenden, som inte ingår i Swecos prognoser. Det växande antalet äldre kommer rimligen att leda till en ökad efterfrågan även på dessa platser, vilket staden måste ha beredskap för.

Boendeplaneringen sker utifrån de riktlinjer och politiska beslut som gäller. Vi noterar att ingen förändring verkar ha skett med anledning av den förändring av riktlinjerna som började gälla 1 juli 2015, och som fastslår att oro och ensamhet ska ges större tonvikt vid bedömning av rätten till särskilt boende. Det är viktigt att detta beslut får genomslag.

Verkligheten i Stockholm idag är att mycket gamla människor, som skulle behöva flytta till ett annat boende, i vissa fall tvingas bo kvar hemma. Skulle deras möjligheter att få flytta öka så kommer behovet av investeringar i nya boenden vara större än vad boendeplanen anger.

Även flyktingsituationen kan leda till ett ökat behov av boendeplatser, eftersom äldre med bakgrund i krigsdrabbade och fattiga länder har andra behov och kan förväntas få en sjukligare ålderdom. Det är viktigt att även denna faktor tas med i planeringen.”

Särskilt uttalande gjordes av Ann-Katrin Åslund (L) enligt följande.

”Behovet av nya vård- och omsorgsboenden och andra former av äldreboenden inför framtiden är stort, liksom behovet av investeringar i befintliga lokaler. Det åvilar den styrande majoriteten ett mycket stort ansvar att hushålla med stadens resurser för att ha råd med de omfattande investeringar som krävs.

Rätt hanterat kan det investeringsbehov som föreligger bli början på en förändring som ökar möjligheterna till trygghet för Stockholms äldre. För oss liberaler är det tydligt att kvarboendenormen måste brytas och att äldre måste få större möjligheter att komma till ett bra boende. Kvarboende ska vara en rättighet och en möjlighet, aldrig ett tvång.

Stadens konkreta äldreboendeplanering omfattar i huvudsak vård- och omsorgsboenden. Vi menar att hela boendekedjan måste omfattas, framför allt servicehusen. Vård- och omsorgsboenden är i dagsläget en boendeform som allt mer används i livets slutskede. Det krävs en planering som gör det möjligt att förutse och därmed skapa så många platser som krävs för att erbjuda bra alternativ även innan man blir så försvagad att man behöver heldygnsvård.

Det är viktigt att värna servicehusen inför framtiden. Liberalerna menar att alla över 85 år som så vill bör få komma till servicehus. Forskning har visat på tydliga positiva effekter av att få komma till servicehus. Det är oklart om samma effekter kommer att visa sig av de tilltänkta mellanboendena, eftersom boendeformen än så länge inte är definierad. Vi ser en stor risk i att mellanboendena tas till intäkt för att lägga ner servicehusen och ersätta dem med en boendeform som både i servicenivå och i antalet platser inte når upp till det som krävs.

Behovet av en planering för hela boendekedjan gäller även korttidsboenden, som inte ingår i Swecos prognoser. Det växande antalet äldre kommer rimligen att leda till en ökad efterfrågan även på dessa platser, vilket staden måste ha beredskap för.

Boendeplaneringen sker utifrån de riktlinjer och politiska beslut som gäller. Vi noterar att ingen förändring verkar ha skett med anledning av den förändring av riktlinjerna som började gälla 1 juli 2015, och som fastslår att oro och ensamhet ska ges större tonvikt vid bedömning av rätten till särskilt boende. Det är viktigt att detta beslut får genomslag.

Verkligheten i Stockholm idag är att mycket gamla människor, som skulle behöva flytta till ett annat boende, i vissa fall tvingas bo kvar hemma. Skulle deras möjligheter att få flytta öka så kommer behovet av investeringar i nya boenden vara större än vad boendeplanen anger.

Även flyktingsituationen kan leda till ett ökat behov av boendeplatser, eftersom äldre med bakgrund i krigsdrabbade och fattiga länder har andra behov och kan förväntas få en sjukligare ålderdom. Det är viktigt att även denna faktor tas med i planeringen.

Vi vill värna för de svårigheter som kommer att finnas när det gäller att bygga nya boenden i innerstaden och dess närhet. Det finns många olika tänkbara ändamål som konkurrerar om varje given bit mark, och riksintressen, överklaganden och oförutsedda faktorer som omöjliggör eller försenar byggnation.

Av alla dessa skäl är det viktigt att påbörja byggandet av nya boenden i god tid, så att det finns ett handlingsutrymme att öka byggtakten om det skulle behövas.”